

Chefsjurist Hedda Mann, 25 november 2022

Förtroendeskadlig bisyssla

Arbetsgivarverket

Arbetsgivarorganisation för statliga arbetsgivare och förvaltningsmyndighet

Arbetsgivarverkets uppgift är att:

- ansvara för centrala förhandlingar med de fackliga organisationerna,
- företräda staten i arbetsrättsliga tvister samt
- utveckla och samordna den statliga arbetsgivarpolitiken genom samverkan med medlemmarna.

Den statliga värdegrunden

Bisysslor – vad är det?

”I princip varje syssla – tillfällig eller permanent – som utövas vid sidan av anställningen och som inte är hänförlig till privatlivet.”

- Förtroendeskadlig
- Arbetshindrande
- Konkurrerande

Tre olika bisysslor

1. ARBETSHINDRANDE (Villkorsavtalen/AVA)

- **Får** förbjudas

2. KONKURRERANDE (Villkorsavtalen/AVA)

- AT **får inte** ha anställning/uppdrag eller i förvärvssyfte utöva verksamhet som berör detta område
- AG får dock medge annat

3. FÖRTROENDESKADLIG (LOA)

- En arbetstagare **får inte** ha någon anställning eller något uppdrag eller utöva någon verksamhet som **kan** rubba förtroendet för hans eller någon annan arbetstagares opartiskhet i arbetet eller som kan skada myndighetens anseende.
- **Ska** förbjudas

Förtroendeskadlig bisyssla

7 § LOA

En arbetstagare **får inte** ha någon anställning eller något uppdrag eller utöva någon verksamhet som **kan** rubba förtroendet för hans eller någon annan arbetstagares opartiskhet i arbetet eller som kan skada myndighetens anseende.

- **Ska** förbjudas
- AT - skyldighet att lämna uppgifter på AG:s begäran
- AG - skyldighet att informera och skyldighet att skriftligt motivera sitt beslut

- AD 2005 nr 55, 2017 nr 48

Förtroendeskadlig bisyssla

7 a § LOA

Arbetsgivaren ska på lämpligt sätt informera arbetstagarna om vilka slags förhållanden som kan göra en bisyssla otillåten enligt 7 §.

7 b § LOA

En arbetstagare ska på arbetsgivarens begäran lämna de uppgifter som behövs för att arbetsgivaren skall kunna bedöma arbetstagarens bisysslor.

7 c § LOA

En arbetsgivare ska besluta att en arbetstagare som har eller avser att åta sig en bisyssla som inte är förenlig med 7 § ska upphöra eller inte åta sig bisysslan. Beslutet ska vara skriftligt och innehålla en motivering.

Rätten till sitt privat- och familjeliv, EKMR

ARTIKEL 8 Rätt till skydd för privat- och familjeliv

1. Var och en har rätt till skydd för sitt privat- och familjeliv, sitt hem och sin korrespondens.
2. Offentlig myndighet får inte ingripa i denna rättighet annat än med stöd av lag och om det i ett demokratiskt samhälle är nödvändigt med hänsyn till den nationella säkerheten, den allmänna säkerheten eller landets ekonomiska välbefinnande, till förebyggande av oordning eller brott, till skydd för hälsa eller moral eller till skydd för andra personers fri- och rättigheter.

ARTIKEL 8

Rätt till skydd för privat- och familjeliv

1. Var och en har rätt till skydd för sitt privat- och familjeliv, sitt hem och sin korrespondens.
2. Offentlig myndighet får inte ingripa i denna rättighet annat än med stöd av lag och om det i ett demokratiskt samhälle är nödvändigt med hänsyn till den nationella säkerheten, den allmänna säkerheten eller landets ekonomiska välbefinnande, till förebyggande av oordning eller brott, till skydd för hälsa eller moral eller till skydd för andra personers fri- och rättigheter.

Särskild försiktighet:

– mer eller mindre utpräglat maktutövande eller rättsvårdande uppgifter

Ex på verksamheter/yrken:

- Domstolar
- Polis
- Åklagare
- Utmätningmän
- Förrättningslantmätare

Ex på uppgifter:

- Har typiskt maktutövande funktioner
- Förvaltar allmän egendom
- Befattar sig med upphandlingsfrågor och dylikt
- Utövar tillsyn över offentlig eller enskild verksamhet

Exempel på bisysslor som mindre ofta torde omfattas av förbud

- Fackliga förtroendeuppdrag
  - Politiska eller andra ideella förtroendeuppdrag
  - Statliga eller kommunala uppdrag i allmänhet
  - Uppdrag på grund av domstols förordnande enligt föräldrabalken
-
- AD 2011 nr 83, 2014 nr 45, 2018 nr 45

Krocken med Regeringsformen

Tryckfrihet

- Justitierådet som skrev en bok

2:1 RF

- Yttrandefrihet
- Föreningsfrihet
- Kan begränsas i lag
  - Är 7 § LOA en sådan lag?

Praxis

- Häktesvakten (AD -91) >>>> Generalmajoren (JO -19)
- Polisen som var ordförande i Hand i hand, AD 2018 nr 45

Senaste från AD

- AD 2022 nr 18 – Polis och Camp Sweden
- AD 2022 nr 24 – Polis och Länsförsäkringar
- Slutsatser?
  - Arbetsuppgifternas betydelse
  - Organisatorisk och geografisk placering
  - Långsökt?
  - Liten risk och ringa risk i känslig verksamhet
  - Den individuella bedömningen

Att bedöma förtroendeskadlig bisyssla

Finns det en risk?

- Hypotetiskt resonemang – fantasin som sätter gränser

Riskens storlek

1. Bisysslans beskaffenhet
  - a) Enkel
  - b) Kvalificerad
  - c) Beröringspunkter med myndighetens verksamhet
    - **Med AT:s uppgifter?**
    - **På AT:s enhet?**
    - Med vilken del av verksamheten?
2. Bisysslans omfattning
3. Ekonomiska fördelar

Kan risken godtas?

1. Typ av myndighet
2. AT:s intresse
3. Samhällsintresse
4. Grundlagen (TF, yttrande-, föreningsfrihet)

Förtroendeskadlig? Om svaret är ja: Beslut om att den ska förbjudas.

Hur besluta om förbud mot förtroendeskadlig bisyssla?

Innan förbud

- Samråd mellan myndigheter
- Ej förhandling, LOA 42 §
- Rimlig tid för avveckling av befintlig verksamhet

Rättslig prövning av beslutet

- LRA
- AD
- Preskriptionstider?

Om otillåten bisyssla fortgår...

- Disciplinpåföljd
- Skiljande från anställning